

HURRIYAT

MUSTAQIL GAZETA

2012-yil 11-aprel, chorshanba * № 16 (768) * 1996-yil dekabrda chiqqan boshlagan * elektron manzil: hurriyat@doda.uz * www.uzhurriyat.uz

КАТТА ШАҲАРНИНГ БЕГУБОР БОҒИ

— Янги экобоғ менда жуда катта таассурот қолдирди. Бугун дўстларим билан савоб ишга қўл уриб, дароҳт қўчатларини ўтказдик. Боғнинг менга манзур бўлган жиҳати, бу ерга келганлар тоза ҳовода дам олиб, вақтларини мароқли ўтказишлари мумкин.

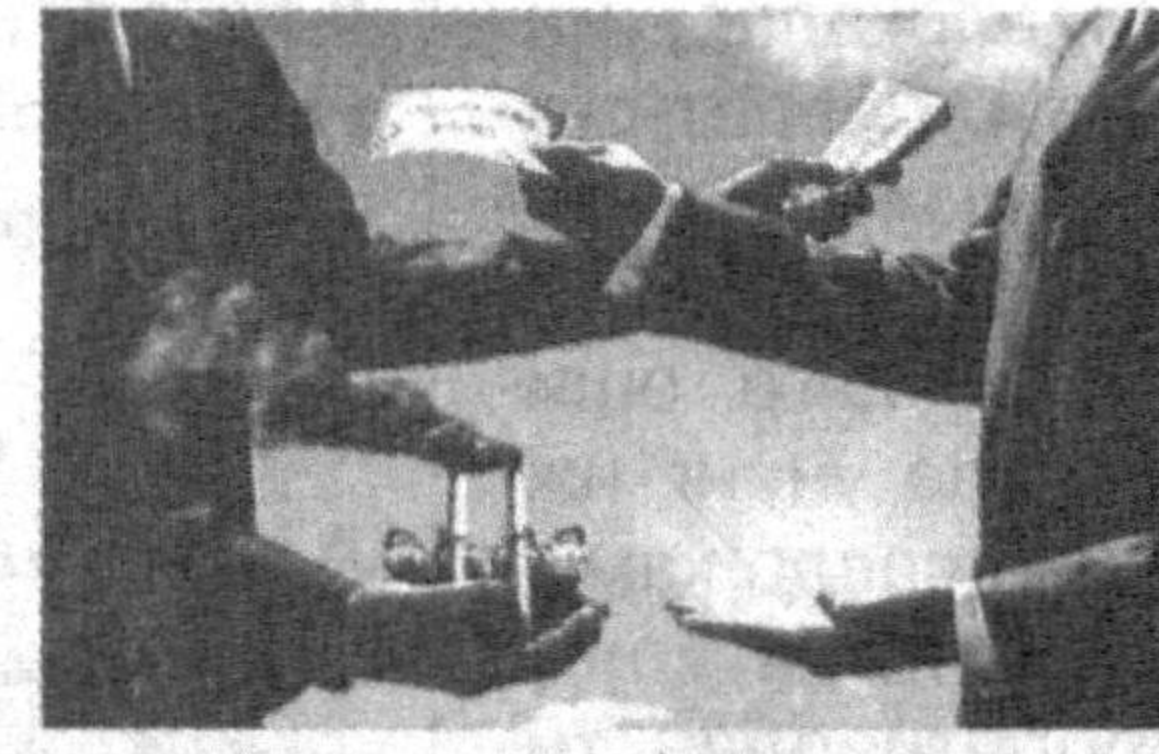

➔ 2-бет

ЯШАШ УЧУН КУРАШ

инсоният нефть ва сув учун рақобатни давом эттирмоқда

Ҳозир дунёдаги мамлакатлар савдо расталарида йилга 100 миллиард литр-дан ошқ тоза ичимлик суви сотилмоқда. Бундан кўрилган даромад миқдори эса 1 триллион АҚШ долларини ташкил этмоқда. Бу жаҳондаги фармацевтика саноати фойдасидан ҳам қўлди.

➔ 5-бет

БОЛА ҚАЛБИГА ЙЎЛ ТОПСАК...

Агар у тоза кийим кийган, китоб-дафтар, ўқув қуроллари тахт бўлса, демок, уйи ҳам саранжом-саришта, озода. Тартибсиз оиладан ўлдек ўқувчи камдан-кам чиқади. Тақинчоққа ўч кизлар онасига тортоди: «Қуш уясида кўрганни қилади!» ўқувчи тунд, қайсар, ўжар бўлса, билинг, оилада катталар муносабатига дарз етган.

➔ 6-бет

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ТЎҒРИДАН-ТЎҒРИ ХОРИЖИЙ ИНВЕСТИЦИЯЛАР ЖАЛБ ЭТИЛИШНИ РАҒБАТЛАНТИРИШГА ОИД ҚЎШИМЧА ЧОРА-ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

Қайд этиш жоизки, мустақиллик йилларида Ўзбекистонда қулай инвестициявий муҳит шакллантирилди, хорижий инвесторларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича қонун йўли билан кенг қўламдаги имтиёзлар, афзалликлар ва кафолатлар тизими белгиланди.

Натижада республикада иқтисодийнинг етакчи тармоқлари ва соҳаларида хорижий инвестициялар иштирокида 4,2 мингтадан кўпроқ корхона ташкил қилинди ва муваффақиятли фаолият юритмоқда. Ҳар йили 3,0 миллиарддан кўпроқ асосан тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар ўзлаштирилмоқда, мамлакат иқтисодиётига киритилаётган инвестиция умумий ҳажмининг 26,6 фоиздан кўпроғи уларнинг ҳиссасига тўғри келади. Бу эса хорижий инвесторларнинг республика иқтисодиёти барқарорлиги ва пишиқ-пухталигига, уни ривожлантириш истиқболларига қизиқиши ҳамда ишончи ортиб бораётганлигидан яққол далолат беради.

Шу билан бирга, жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози давом этаётганлиги, жаҳон ва минтақавий инвестиция бозорларида рақобат кучайиб бораётганлиги мамлакатда яна ҳам қулайроқ инвестиция муҳитини яратиш, ишлаб чиқаришларни модернизация қилиш, техник ва технологик янгилаш бўйича лойиҳаларни амалга ошириш учун хорижий инвестициялар жалб этилишини рағбатлантириш, шунингдек, хорижий инвесторлар билан ишлашдаги мавжуд бюрократик ғовлар ва тўсиқларни бартараф этиш, хорижий инвестициялар иштирокидаги корхоналар фаолиятига давлат ва назорат идоралари томонидан ноқонуний аралашувларга йўл қўймаслик борасида қўшимча чора-тадбирлар қабул қилинишини тақозо этмоқда.

Юқори технологияли ишлаб чиқаришларни ривожлантиришга тўғридан-тўғри қўйилмалар киритаётган хорижий инвесторлар учун максимал даражада қулай инвестиция муҳитини яратиш, республика минтақаларига хорижий сармоялар ва замонавий технологиялар жалб этилишини рағбатлантирилишини кучайтириш, хорижий инвесторлар ҳамда хорижий инвестициялар иштирокидаги корхоналар учун кафолатлар ва имтиёзлар тизimini янада мустаҳкамлаш мақсадида:

1. Маълумот учун қабул қилинсинки, республика қонунчилиги томонидан 1-иловага мувофиқ хорижий инвесторлар ҳамда хорижий инвестициялар иштирокидаги корхоналар учун кенг қўламдаги кафолатлар, имтиёзлар ва афзалликлар тизими яратилган.

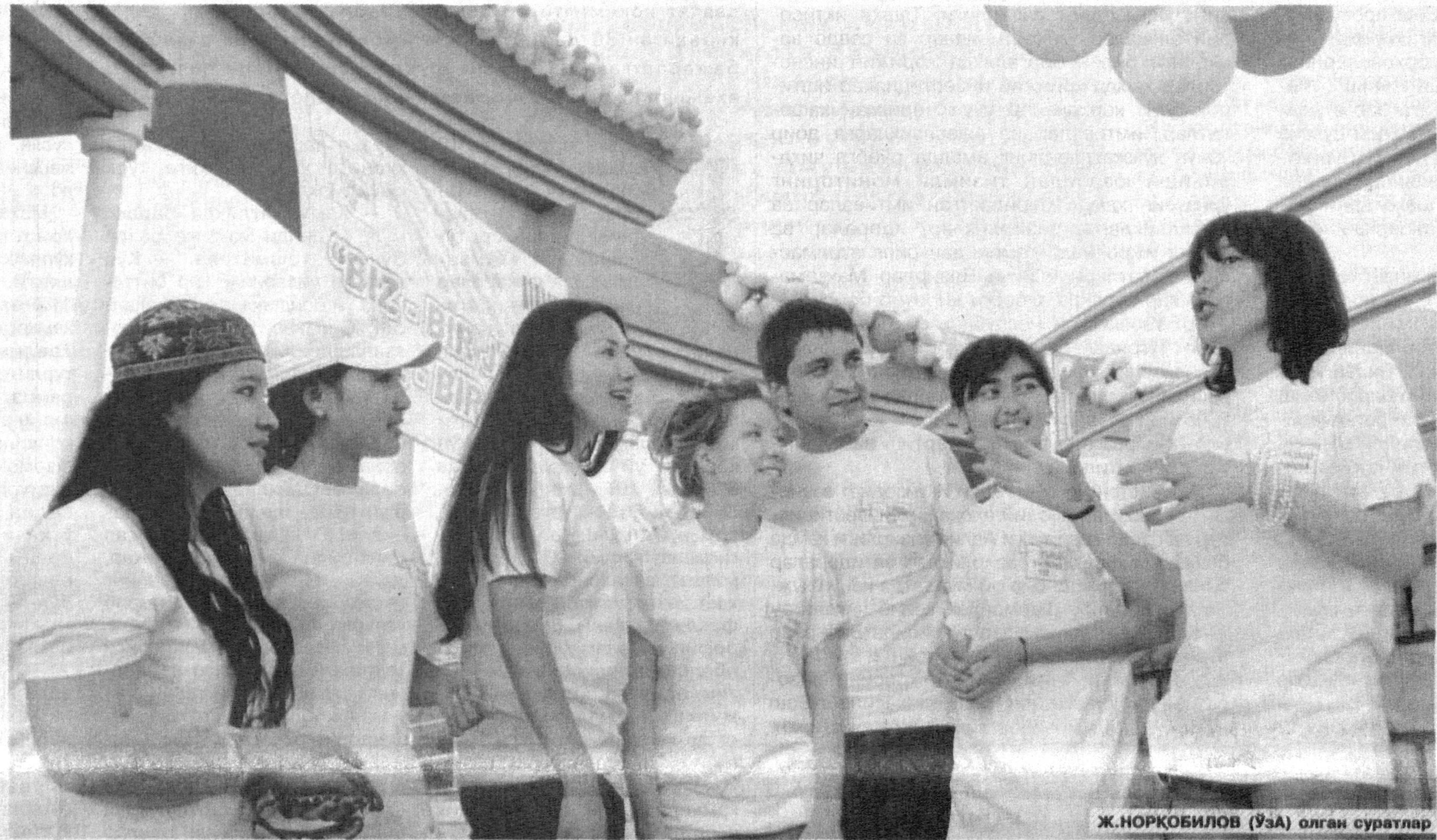
2. Белгилаб қўйилсинки, хорижий инвесторнинг пул шаклидаги улуши 5 миллион АҚШ долларидан кам бўлмаган янгидан ташкил этилаётган хорижий инвестициялар иштирокидаги корхоналар давлат рўйхатидан ўтган санадан бошлаб 10 йил мобайнида солиқ қонунчилигида ўзгаришлар юз берган ҳолларда, юридик шахслардан олинган фойда солиғи, қўшилган қиймат солиғи (товарлар, ишлар, хизматларни реализация қилиш айланмаси), мол-мулк солиғи, ободлаштириш ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш солиғи, ягона ижтимоий тўлов, ягона солиқ тўлови, шунингдек, Республика йўл жамғармасига ҳамда Таълим ва тиббиёт муассасаларини реконструкция қилиш, мукамал таъмирлаш ва жиҳозлаш жамғармасига мажбурий ажратмалар тўлашининг мазкур корхоналар давлат рўйхатидан ўтиш санасида амал қилган меъёрлари ва қоидаларини қўллашга ҳақлидирлар.

3. Шундай тартиб ўрнатилсинки, унга мувофиқ қиймати 50 миллион АҚШ долларидан ошадиган ва хорижий инвесторнинг улуши камида 50 фоиз бўлган инвестиция лойиҳалари доирасида, ишлаб чиқариш майдонидан ташқарида зарур ташқи муҳандислик-коммуникация тармоқларини қуриш бюджет маблағлари ҳамда бошқа ички молиялаштириш манбалари ҳисобидан амалга оширилади.

4. Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Тўғридан-тўғри хусусий хорижий инвестицияларни жалб этишни рағбатлантириш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида" 2005 йил 11 апрелдаги ПФ-3594-сон Фармони билан белгиланган солиқ имтиёзлари 2012 йилнинг II чорагидан бошлаб:

2-иловага мувофиқ, иқтисодиёт тармоқлари ва соҳаларида фаолият юритаётган;

(Давоми 2-бетда)

Ж.НОРҚОБИЛОВ (ЎзА) олган суратлар

Ёшлар ижтимоий акцияси ДАВОМ ЭТМОҚДА

Бугунги ёшлар интеллектуал салоҳияти юқорилиги, дунёқараш кенглиги, эркин фикрлаши, ҳаётга реал назар ташлаши ва ўз мақсадлари йўлида қатъий интилишлари билан ажралиб туради.

“Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми” ва “Меҳр нури” жамғармалари, “Келахак овози” ёшлар ташаббуслари маркази, “Аёллар кенгаши” жамоат бирлашмаси ҳамкорлигида Қарши шаҳрида ўтказилган “Биз — бир жамоа, биз — бир оила” акциясида бу янада яққол намоён бўлди.

“Мустаҳкам оила йили” Давлат дастури доирасида ташкил этилган мазкур акция ёшларнинг профессионал билим ва кўникмаларини ривожлантириш, олий ва ўрта махсус таълим муассасалари битирувчиларини иш билан таъминлаш, иқтидорли ёшларни кашф этиш, уларнинг илғор ташаббус ва ғояларини қўллаб-қув-

ватлаш каби эзгу мақсадларга қаратилгани билан аҳамиятлидир.

Ёшлар ташаббуслари форуми доирасида ўтказилган “Ёшларда ижтимоий фаолликни шакллантириш”, “Ёш журналистлар учун” тренинглари ва “Дилемма” баҳс-мунозаралар клуби тадбирлари ёшларнинг фаоллиги, нуқт маданиятини оширишга хизмат қилди.

Тошкент ахборот технологиялари университетининг Қарши филиалида ўтказилган “Ёш веб-дастурчилар мактаби” тақдиротида дастур яратишга қизиқиши юқори бўлган ўқувчи ва талабалар ўшбу мактаб ва ахборот технологиялари соҳаси бўйича қўлаб маълумотларга эга бўлди.

Алишер Навоий номидаги маданият ва истроҳат боғида ташкил этилган ярмаркада беш юздан зиёд корхона ва ташкилот томонидан 2 мингдан зиёд бўш иш ўрни тақлиф этилди. Тадбирда иш сўраб муурожаат қилган 880 нафар фуқародан 620 нафари ишга жойлашиш учун йўлланма олди.

— Қарши тиббиёт коллежини тугатганман, — дейди Севинч Нурмамедзода. — Ярмаркада иштирок этиб, вилоят асабухий касаликлар шифохонасига ҳамшира бўлиб ишга кирдим. Мутахассислигим бўйича иш топганимдан жуда хурсандман.

Тадбирда, шунингдек, Қашқадарё вилоятининг шаҳар ва туманларида фаолият юритаётган тадбиркорлар ишлаб чиқараётган маҳсулотлар кўргазмаси намойиш этилди, тадбиркорлик фаолиятини бошлаш истагида бўлган ёшларга тегишли маслаҳат ва йўл-йўриқлар берилди.

Мамлакатимиз бўйлаб ўтказилаётган мазкур акция доирасида ташкил этилган Ёшлар ташаббуслари марказининг “Ҳаёт учун” оила форум-марафонидан минг нафарга яқин йигит-қиз қатнашди.

Акция фаол иштирокчиларни тақдирлаш маросими ва катта концерт дастури билан якунланди.

Ф.ХОЛМИРЗАЕВ,
ЎзА мухбири

✓ Шу куннинг мавзуси

Интернетдаги ижтимоий тармоқлар

ва уларни ҳуқуқий тартибга солиш зарурати

Бугун интернет нима эканлигини деярли ҳамма яхши билади. Негаки, у кундалик

ҳаётимизнинг барча жабҳаларига кириб келди ва муҳим ўрин эгаллади. Бироқ, мазкур жаҳон ахборот тўрида қисқа муддат ичида пайдо бўлиб, ҳозирда шиддат билан ривожланиб бораётган ва миллионлаб инсонларнинг хатти-ҳаракати, дунёқараш, бошқа одамларга нисбатан муносабати, сиёсий-ижтимоий таъби, қолаверса, тақдирга бевосита таъсир этаётган ижтимоий тармоқлар ҳақида нималарни биламиз? Уларнинг қандай ҳуқуқий асослари мавжуд?

Т аъриф берадиган бўлсак, интернетдаги ижтимоий тармоқ бу — турли мақсадлар учун ҳар хил ижтимоий муносабатларни ўрнатиш, ривожлантириш ва бир маромда олиб боришга мўлжалланган онлайн хизмат ёки веб-сайтдир.

АҚШлик мутахассисларнинг билдиришича, жаҳон мамлакатларида интернетдан фойдаланувчилар сарф этаётган умумий вақтнинг ўртача ҳар олтинчи дақиқаси айнан ижтимоий тармоқларга тўғри келмоқда. Бундай тармоқлардан фойдаланувчиларнинг умумий сони эса бугунги кунда 1 миллиард 200 миллион кишидан ошиб кетди, яъни Ер шаридаги инсонларнинг деярли ҳар олтинчиси ижтимоий тармоқлардан бирининг фойдаланувчиси ҳисобланади. Яна бир диққатли жиҳати — ушбу рақам кунга 200-250 миң кишига кўпаймоқда. Маълумот ўрнида айтиш мумкинки, ҳозирда қарийб 1 миллиард 800 миллион киши ёки сайёрамиздаги ҳар тўртта одамдан биттаси «ўргимчак тўри» хизматидан фойдаланади.

Ижтимоий тармоқлар уларнинг ташкилотчилари учун, энг аввало, муҳим даромад манбаи ҳисобланади. Чексиз ахборот умумий-

ни пулга айлантириш иштиёқи бундай тармоқ эгаларининг жуда тез бойиб кетишига хизмат қилмоқда. Айниқса, бундай ахборот деярли текинга, одамларнинг ўзи томонидан ижтимоий тармоқларга юкланаётгани ҳам ушбу йўналишни энг камчиқим бизнесга айлантирди. Масалан, интернетдаги ижтимоий тармоқларнинг энг йириги — “Фейсбук” (Facebook) 850 миллионга профил — фойдаланувчиларнинг шахсий саҳифалари қайд этилган бўлиб, Буюк Британияда нашр этилаётган “The Economist” журналининг маълумотларига кўра, у жаҳон мамлакатларининг аксариятида урф бўлган ҳамда соф даромади 2011 йилда 1 миллиард АҚШ долларидан ошган. Компаниянинг бозордаги нархи 75-100 миллиард долларга баҳоланмоқда. “Фейсбук” муаллифи ва раҳбари 27 ёшли Марк Цукерберг эса жаҳонда энг ёш миллиардер ҳисобланади. Унинг иختироси аллақачон миллионлаб кишиларнинг “онлайн паспорти”га айланиб улгурди.

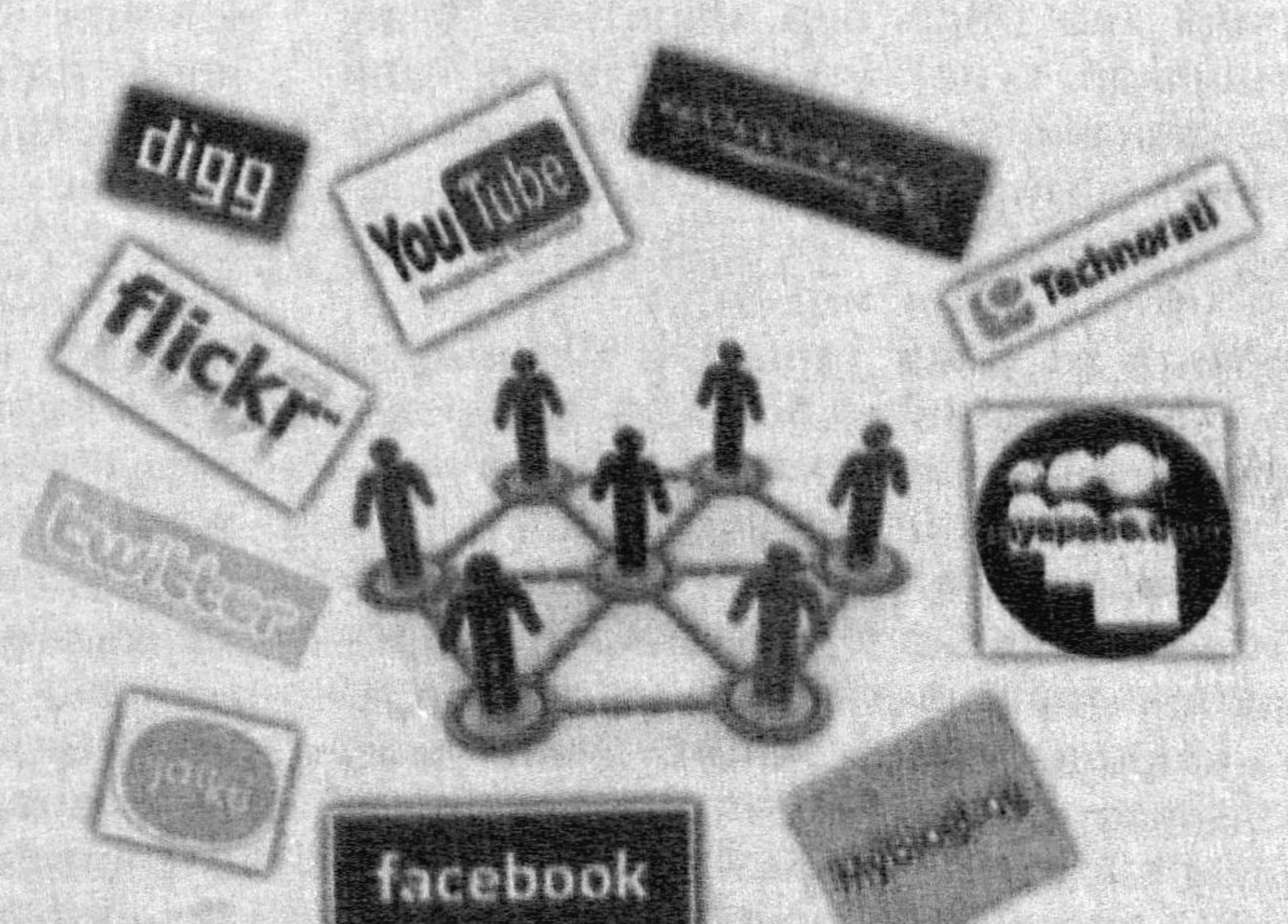
Жаҳон мамлакатларида турли ижтимоий тармоқлардан фойдаланиш мақсадлари, миқёслари ва даврийлиги турлича бўлса-да, уларда умумий жиҳатларни кузатиш мумкин. Италиялик тадқиқот-

чиларнинг таъкидлашларича, Америка, Европа, Яқин Шарқ, Жанубий ва Шарқий Осиё, Австралия ва Океаниядаги мамлакатлар аҳолисининг а к с а р и я т қисми “Фейсбук”дан фойдаланади, Россия, Украина, Беларусь ҳамда Марказий Осиё давлатларида эса “ВКонтакте” ва “Одноклассники” каби ижтимоий тармоқлар кенг тарқалган.

Айрим давлатларда асосан ўша давлат фуқаролари томонидан фойдаланиладиган ижтимоий тармоқлар ҳам мавжуд. Улар қаторига Хитойдаги “Ренрен” (Renren) ва “Тенсент” (Tencent)ни, Вьетнамдаги “ЦингМи” (ZingMe) ва Латвиядаги “Драугием” (Draugiem)ни киритиш мумкин.

Шубҳасиз, ижтимоий тармоқлар миллионлаб инсонлар учун қатор англиклар яратди. Жумладан, исталган пайтда, сайёрамизнинг исталган жойидан ижти-

моий тармоққа уланиб, ўз дўст-биродарларингиз, қариндошлар билан мулоқот қилишингиз, улар ҳолидан бохабар бўлиб, жаҳонда рўй бераётган янгиликлар, турли қизиқарли маълумотлар, ҳаётингизнинг муҳим оилари акс этган фотосуратлар, видеоларлар ва бошқа турдаги ахборот билан ўртоқлашингиз мумкин. Энг асосийси, бу жуда қулай ва нисбатан арзон воситадир. Аммо шу билан бирга бундай тармоқларнинг салбий жиҳатлари заиф томонлари ҳам борми? У ерда бизни қандай хавф-хатарлар кутмоқда?

Оилангиз қонун билан ҳимояланган

“Оила жамиятнинг асосий бўғинидир ҳамда жамият ва давлат муҳофазасида бўлиш ҳуқуқига эга”. Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 63-моддасида белгилаб берилган ушбу қоида мамлакатимизда оила, унинг ҳуқуқий ҳимоясини таъминлаш алоҳида эътиборда эканлигининг далолати.

Оила ҳақида мулоҳаза юритар эканмиз, Президентимизнинг “Оила ҳаётининг абдийлигини, авлодларнинг давомийлигини таъминлайдиган, муқаддас урф-одатларимизни сақлайдиган, шу билан бирга, келажак насллар қандай инсон бўлиб етишишига бевосита таъсир кўрсатадиган тарбия ўчоғи” деган фикрларини таъкидлаш лозим.

Дарҳақиқат, давлатимиз раҳбари раҳнамолигида мамлакатимизда оила, уни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш ва мастаҳкамлаш борасида бир қатор ислохотлар амалга ошириб келинмоқда. Жумладан, биргина 2010 йилнинг ўзида оила институтини қўллаб-қувватлаш бўйича 2,5 минг ёш оилага уй-жой қуриш ҳамда жиҳозлаш учун тижорат банклари томонидан 107 миллиард 600 миллион сўмлик ипотека ва истеъмол кредитлари берилганлиги, шунингдек, 7 минг 200 дан зиёд ёш оилага бепул қорамол берилиб, шу мақсадлар учун 5 миллиард 300 миллион сўм маблағ ажратилганининг ўзи бу борада амалга оширилган ишларнинг қўламини ва миқдори нечоғли катта эканидан далolat бериб турирди.

Бундан ташқари, давлатимизнинг оила, туғрисидаги гамхўрлиги катта ҳажмда уй-жой қурилиши, болалар муассасаларининг барпо этиш ҳамда ривожлантириш, маиший хизмат, бола туғилганда нафақа тўлаш, кам таъминланган оилаларга нафақалар бериш, шунингдек, оилага нафақа ва ёрдам беришнинг бошқа турларини ривожлантириш орқали намоён бўлмоқда.

Утган йиллар давомида оилани ҳимоя қилишнинг ҳуқуқий асосини таъминлаш, оналик ва болаликни муҳофазация қилиш, оилани мустаҳкамлаш, оила аъзоларининг қонуний ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилишга доир ҳуқуқий база яратилди. Хусусан, 1998 йилда Ўзбекистон Республикасининг Оила кодексини қабул қилинди. Унда оила аъзолари ўз ҳуқуқларини тўқсизликсиз амалга ошириши ҳамда бу ҳуқуқларнинг ҳимоя қилинишини таъминлаш асосий вазифа сифатида белгиланди. Худди шунингдек, Прези-

дентимизнинг “Кам таъминланган оилаларни ижтимоий ҳимоялашни кучайтиришга оид тадбирлар туғрисида”ги, “Болали оилаларни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш янада кучайтириш туғрисида”ги фармонлари, Вазирлар Маҳкамасининг “Кам таъминланган оилаларни ижтимоий ҳимоя қилишни ташкил этиш масалалари туғрисида”ги, “Болали оилаларни ижтимоий қўллаб-қувватлашни кучайтириш чора-тадбирлари туғрисида”ги, “Оилада тиббий маданиятни ошириш, аёлларнинг соғлигини мустаҳкамлаш, соғлом авлод туғилиши ва уни тарбиялашнинг устувор йўналишларини амалга ошириш чора-тадбирлари туғрисида”ги қарорлари ва бошқа бир қатор норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг қабул қилиниши мазкур йўналишдаги ишларни янада самарали амалга оширилишига ҳуқуқий замин яратди.

Ушбу ишларнинг манткий давоми сифатида муҳтарам Президентимиз томонидан 2012 йил Мустаҳкам оила йили деб эълон қилинди. Шу муносабат билан қабул қилинган Давлат дастуридан мамлакатимизда оила институтини ривожлантириш ва тақомиллаштириш мақсадида амалдаги қонун ҳужжатлари-га зарур ўзгартириш ва қўшимчалар қилиниши, ёш оилаларни моддий-маънавий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш, уларга имтиёз ва имкониятлар яратиб бериш, ёш оилаларга зарур кўмак, маслаҳат кўрсатишда маҳалланинг роли, аҳамияти ва нуфузини ошириш каби қатор муҳим масалалар ўрин олди.

Оила институтини янада мустаҳкамлаш ва ривожлантириш, оилаларни, айниқса, ёш оилаларни ҳуқуқий, ижтимоий, иқтисодий манфаатларини ҳимоя қилиш ҳамда қўллаб-қувватлашни кучайтириш борасида олиб борилаятган барча ишларни сифат жиҳатидан янги босқичга кўтариш учун, энг аввало, бу борадаги қонунчилик механизmlарини тақомиллаштириш зарур. Шу боис, айн пайтда Оила кодексига хотин-қизлар учун никоҳ ёшини ўн саккиз ёшга ошириш, болаларни асраб олиш механизмини тақомиллаштириш, тарбия муассасасига жойлаштирилган боланинг ота-

онасидан суд томонидан ундириладиган алиментларни банкда шу бола номига очилган ҳисоб-рақамда жамғариш ва унга вояга етганидан сўнг тўлашни назарда тутувчи тартибни жорий қилиш каби ўзгартириш ва қўшимчалар кўзда тутилмоқда. Ёрдамга муҳтож оилаларга манзилли ижтимоий кўмак бериш, ёш оилалар шаклланишини қўллаб-қувватлаш, оилавий бизнесни ривожлантиришда маҳалланинг аҳамияти ва ролини ошириш каби нормалар эса фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари туғрисидаги амалдаги қонунларга киритилаётган ўзгартириш ҳамда қўшимчаларда ўз аксини топиши мумкин.

Оилавий тадбиркорликни кенг йўлга қўйиш ва ривожлантириш оила институтини нуфузини ошириши турган гап. Шу нуктага назардан олиб қаралганда, “Оилавий тадбиркорлик туғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг қабул қилиниши никоҳ қатта аҳамиятга эга. Бинобарин, ушбу қонун қабул қилиниши билан ҳужалик фаолиятининг оилавий корхона кўринишидаги янги шаклини қўйиш эҳтимоли юқори бўлади. Қонунда оилавий корхона учун рўйхатга олиш ва туғатиш, коммунал инфратузилма объектларидан, тадбиркорлик фаолияти жараёнида уй-жой иншоотларидан фойдаланишнинг соддалаштирилган тартиблари белгиланади. Хуллас, у бандлик дастурини таъминлаш, кичик бизнесни янада ривожлантириш, оила фаровонлигига эришиш йўли билан жамиятга наф келтириш; ёшлар оғирлиги меҳнатга муҳаббат туғишнинг шакллантириш, кам таъминланган оилалар, вақтинча ишсиз фуқаролар, умуман ижтимоий ҳимояга муҳтож қатлам вакиллари манфаатларига хизмат қилади.

Хулоса ўрнида шунини таъкидлаш жоизки, давлатимиз раҳбарининг оила хусусидаги гамхўрлиги, авваломбор, мамлакатимизда олиб борилаятган кучли ижтимоий сиёсатда намоён бўлмоқда. Зеро, ҳозирда амалга ошириляётган иқтисодий, сиёсий, ижтимоий ва маънавий ислохотларнинг бош мақсади аввало инсон, шу жумладан, оила манфаатларини тўлиқ ҳимоялаш ва таъминлашдан иборатдир.

**З.КАМОЛОВ,
М.ТУРСУНМЕТОВ,
Адлия вазирлиги
Қонунчиликка риоя
этилиши устидан назорат
қилиш бош бошқармаси
ходимлари**

2012 йил — Мустаҳкам оила йили

Биз ўз фарзандларимизнинг бахту саодатини, иқболи ва камолини кўришни истар эканмиз, нафақат оиладаги, балки маҳалла-қўйдаги одамларнинг хатти-ҳаракати ҳам боланинг шаклланиб келаётган соф қалби ва онгига қандай таъсир кўрсатиши ҳақида доимо ўйлашимиз, бу масалада зиммамизда қандай улкан масъулият борлигини унутмаслигимиз зарур.

Ислом КАРИМОВ

(“Юксак маънавият — енгилмас куч” китобидан)

Бахт қўрғони

Буюк бобокалонимиз Амир Темур оила масаласига катта аҳамият бериб, ўз битикларида: “Ўғилларим, набираларим ва яқинларимни уйлантирмақ таъбирида келин изламоққа эътибор бердим. Бу ишни давлат юмушлари билан тенг кўрдим. Келин бўлшининг насл-насаби, етти пуштини суриштирдим. Хос одамлар орқали соғлиқ-саломатлигини, жисмоний камолатини аниқладим. Қиз агар насл-насаби, одоб-ахлоқи, соғлом ва бақувват, қусурлардан холи бўлсагина эл-юртга катта тўй-томоша бериб, келин туширдим”, деб ёзиб қолдирганлиги ҳақида кўп ўқиганмиз.

Дарҳақиқат, оила — авлодлар давомийлиги, қадриятлар, урф-одатлар ва аънаналар, қолаверса, халқимиз маънавий меросининг авлоддан-авлодга ўтишига хизмат қилувчи даргоҳ. Шу боис, давлатимиз томонидан оилани қўллаб-қувватлаш масаласига катта эътибор қаратилган. Келажакда соғлом оилаларни барпо этиш мақсадида никоҳга ки-

раётганларнинг саломатлигини муҳофазация қилиш, ҳар томонлама баркамол авлодни вояга етказиш учун 2003 йилда “Никоҳланувчи шахсларни тиббий кўрикдан ўтказиш туғрисида”ги низомнинг тасдиқланиши, Президентимизнинг 2007 йилдаги “Ёш оилаларни моддий ва маънавий қўллаб-қувватлашга доир кўшимча чора-тадбирлар туғрисида”ги Фармони ижросини таъминлаш борасида

амалга ошириляётган саъй-ҳаракатлар ўз самарасини берапти.

Никоҳга кирувчиларнинг масъулиятини ошириш ва бўлгуси эр-хотиннинг оила-никоҳ муносабатлари ҳақидаги билимларини кучайтириш мақсадида республикамизнинг барча ФХД ёдорлари қошида ҳамкорлик режаси асосида ташкил этилган ёш оила қурувчилар мактабларининг ташкил этилгани, унга ҳудудда жойлашган барча коллеж ва академик лицей ўқувчиларини жалб этиб, уларга оилавий ҳаёт тушуначалари, тиббий, шунингдек, ҳуқуқий билимларини бойитиб, мустаҳкам оила асосларини ўргатиб бориш кенг жамоатчиликнинг доимий ишига айланган. Бу тадбирларнинг самараси ўларок, эрта туғруқларнинг, эрта ва қонқариндошлар ўртасидаги никоҳларнинг, оилавий ажримларнинг олдини олишга эришилмоқда. Албатта, ўз ҳуқуқ ва бурчларини билган, тиббий кўрикмалар олган келин ва кўев келажакда баркамол авлодни дунёга келтиради,

уни давр талабларига мос равишда тарбиялашдек масъулиятли бурчини ўз зиммасига олади.

Оилалари тинч-тотув бўлган юртнинг эса эртаси ҳамиша тинч ва фаровон бўлади. Дарвоқе, оила баркамоллик ва одабийликни ўргатадиган, худбин фикрлардан фориғ этакдаган олий мактаб ҳамдир.

Зеро, ҳар бир ота-она учун боласининг бахтли келажакини, соғлом турмушини, камолини кўриш, пиру бадавлат бўлиб яшаш олий бахтдир. Шу қўнларда мамлакатимиз жамоатчилиги томонидан барча маҳалла ва даҳаларда, қишлоқ ва шаҳарларда жорий Мустаҳкам оила йилида ана шу эзгу ниятларнинг турмушимизда ўз ифодасини тўла топиши учун турли учрашувлар, ҳуқуқий саводхонлик тадбирлари, маданий-маърифий мавзудаги суҳбатлар ўтказилаётгани фикримизнинг ёрқин далилидир.

**Диляфруз АҲМЕДОВА,
Тошкент шаҳар, Юнусов
туман ФХД ё бўлими ходими**

Шу азиз оналарда, шу азиз дамда...

Қариндошга қиз узатманг

Фарзанд — оила қувончи, шодлиги, эртанги кун. Ҳаётимизнинг энг бахтли онлари сифатида оиламизда ўғил-қизларимиз туғилган кунларни эътироф этишимиз шундан. Келажакимиз, ҳаётимиз давомчиларини соғлом дунёга келтириш, комил инсонлар этиб тарбиялаш, вояга етказиш бизнинг, ҳар бир ота-онанинг бурчидир.

Таассуфки, орамизда шундай инсонлар ҳам учраб турадики, улар яқин қариндош бўла туриб ўзаро қандайдир бундай оилаларда ногирон болалар дунёга келди. Энг ачинарлиси, бундан нафақат ота-она, келин-кўев, балки уларнинг ёш, муракқ фарзандлари ҳам азият чекишади.

Биз ҳикоя қилаётган воқеа айн ҳақиқат. Мақсадимиз бундан бошқалар ҳам керакли хулосани чиқариб олинмас, келажакда соғлом ва баркамол авлодларни дунёга келтириш, тарбиялаш ва вояга етказишда ҳар бир ота-она масъул эканлигини унутмасинлар.

Бу оилани кўпдан бери билман. Бухоро туманида яшайди.

Самандар ота ва Ойша ая 60 ёшдан ошган. Ҳар гал ўша хонадонга борганимда уларнинг чеҳрасида тақдирнинг аянчли синови қолдирган маъюсликни кўраман. Чунки Самандар ота билан Ойша ая жуда яқин қариндош, яъни ака-сингилларнинг фарзандлари бўлишган. Ота-оналарнинг истаклари билан турмуш қуришган. 5 нафар фарзанд кўришган. Во ажабки, ўғил-қизларининг 3 нафари гапирга олмайди. Ҳаётда ўз ўрнини топар, деган умидда не-не машаққатлар билан уларни қар-соқовлар мактабиди ўқитишган ва ўзларига ўшаган нуқсонли оилалар билан қуданда тутинишган. Ҳаётнинг кеңирилмас зарбасини кўриндики, икки ногирон фарзанди оиласида ҳам

яна ногирон фарзандлар туғилган. Ойша аянинг айтишига қараганда, ота-оналари “Топган-тутганим ўзимизга қолсин”, деган мақсадда куданда бўлишган экан. “60 ёшдан ошибманки, ногирон фарзандларимнинг орқасидан ҳузур-ҳаловат топмадим, болам. Чунки боланинг боласида ҳам шу ногиронлик. Агар билганимда яқин қариндошим билан турмуш қурмасдим”, дейди у маъюслик билан.

Мен Ойша аянинг кенжа қизлари Олимани ҳар сафар кўрганимда унга нисбатан қандайдир ширин сўз айтгим ва қайсидир маънода уни қувонтиргим келади. Негаки, унинг қўзларида қандайдир армон борлигини сезаман. Балки унинг юрагида мен билмаган қандайдир орзу-армонлари бордир. Во ажаб, унинг кўнглидан нималар кечаётган экан? У нималарни дей айтмоқчи бўлади-ю, лекин... Юрагим эзилди, унинг, ота-онанинг дардини бир қадар тушунандек бўлман. Далда бўлгим келди. “Холажон, ҳаётнинг тақозо-

акс ҳолда афсус ва пушаймонга қоласиз

си шу экан. Майли, энди фарзандларининг борлигининг ўзи сизларга катта давлат”, дея юпатгандек бўлман ўзимча. “Болам, бизнинг хатоимиз кўпчиликка ўрналмас бўлсин. Сиз бу туғрида кўпчиликка тушултирсангиз, зора келажакда ногирон фарзандлар туғилишини олдини олишда озгина бўлса ҳам ўз ҳиссангизни қўлган бўлардингиз”, дейишади...
Муҳтарам Юртбошимиз томонидан 1998 йилнинг “Оила йили”, 2000 йилнинг “Соғлом авлод йили”, 2001 йилнинг “Оналар ва болалар йили”, 2010 йилнинг “Баркамол авлод йили”, 2012 йилнинг “Мустаҳкам оила йили” деб эълон қилинишида юртимизда жамиятнинг муҳим бўғини саналган оилалар мустаҳкамлигини таъминлашда эзгу мақсад-муддао муважжасан. Шунингдек, Президентимизнинг “Соғлом авлодни шакллантириш, оналар ва болалар саломатлигини муҳофазация қилиш туғрисида”ги, “2009-2010 йилларда аҳолини репродуктив саломатлигини мустаҳкамлаш, соғлом бола туғилиши,

жисмоний ва баркамол авлодни вояга етказиш борасидаги ишларни янада кучайтириш чора-тадбирлар дастури туғрисида”ги қарорларни қабул қилиндики, бу ҳам ана шу мақсад рўёбига хизмат қилмоқда. Туман ФХД бўлими томонидан мазкур қарорлар ижросини бекам муқост таъминлаш мақсадида муайян ишлар амалга оширилмоқда. Жумладан, оила қуриш мақсадида бўлимга мурожаат қилган ҳар бир келин ва кўевга оила муқаддаслиги, тиббий қўрикнинг аҳамияти, соғлом ота-оналардан соғлом фарзандлар туғилиши, янги туғилган чақалоқларни она сuti билан парваришlash муҳимлигини тушултириш билан бир қаторда тегишли тавсиялар, кўрсатмалар берилмоқда. Бундан ташқари, ФХД бўлими қошида ташкил қилинган “Оила дорилфунун”и ўқув машгулотларида, тумандаги касб-хунар коллежлари ва академик лицей ўқувчилари иштирокчида олиб бориляётган “Ёш оила қурувчилар мактаби” ўқув-семинар машгулотларида “Оила мустаҳкамлигининг ижтимо-

ий-психологик омиллари”, “Исломда никоҳ ва унинг шартлари”, “Шарқона одоб ва ахлоқ, миллий қадриятлар”, “Тиббий маданият — соғлом авлод гарови”, “Носоғлом оила — фарзанд тарбиясига салбий таъсир кўрсатувчи макон”, “Гиёҳвандлик ва ичкиликбозлик — оила заволи” мавзуларида кенг қамровли тушултириш ишлари олиб борилмоқда.

Кексаларимизнинг “Мустаҳкам иморат қурмоқчи бўлсанг, аввало унинг пойдеворини мустаҳкам қил. Шундагина сен кўп йилларга хизмат қиладиган иморатга эга бўласан”, деган нақлда катта маъно бор. Бундан шунини хулоса қилиш мумкинки, оиланинг мустаҳкам бўлиши кўп жиҳатдан уни қуришга боғлиқ. Оилаларнинг мустаҳкамлиги эса, Юртбошимиз таъбири билан айтганда, жамиятнинг соғлом, мамлакатнинг қудратли бўлиши демакдир.

**Феруза БОЗОРОВА,
Бухоро туман ФХД
бўлими мудираси**

Буюк Соҳибқиронга эҳтиром

Тадбир

Руҳият

Бурхон РИЗОҚУЛОВ олган суратлар

Мамлакатимизнинг барча ҳудудларидаги каби Тошкент ихтисослаштирилган хотин-қизлар коллежида ҳам буюк бо- бокалонимиз Амир Темур таваллудининг 676 йиллигига ба- бағишланган маънавий-маърифий тадбир бўлиб ўтди.

Тадбир аввалида сўзга чиққанлар Амир Темур ҳаёти ва фаолияти, унинг улкан мамлакатни бошқаришдаги одилона ёндошуви, улкан бунёдкорлик юмушлари тўғрисида ўқувчи ёшларга сўзлаб беришди.

— Буюк боболаримиз, аждодларимиз руҳини хотирлаш биз, бугунги авлод вакиллари учун ҳам қарз, ҳам фарздир, — дейди коллеж директори Лимона Аҳмедова.

Дарҳақиқат, коллеж ўқувчи ва ўқитувчилари томонидан тайёр- танган театрлаштирилган адабий-музыкали композиция, қолавер- са, Абдулла Қодирий номидаги Тошкент маданият институти та- талбалари ижросидаги сахана кўринишлари тадбир иштирокчиларида унутилмас таассурот уйғотди.

Нилуфар НУРМУРОД қиз

Одатий кунларнинг бирида китоб шайдоси укам Фозилжоннинг «Абдулла Қодирий яшаб ўтган даргоҳни бир айланиб келмаймизми? Шу кунларда Отабек билан Кумушнинг тақдири, уни яққалам қилган Қодирий бобомизнинг маҳорати хусусида кўп ўйлайдиган бўлиб қолдим»...

Барҳаётлик

— Абдулла Қодирийнинг уй- ларига-я? Мен-а? — дедим тақлиф- ни эшитибок.

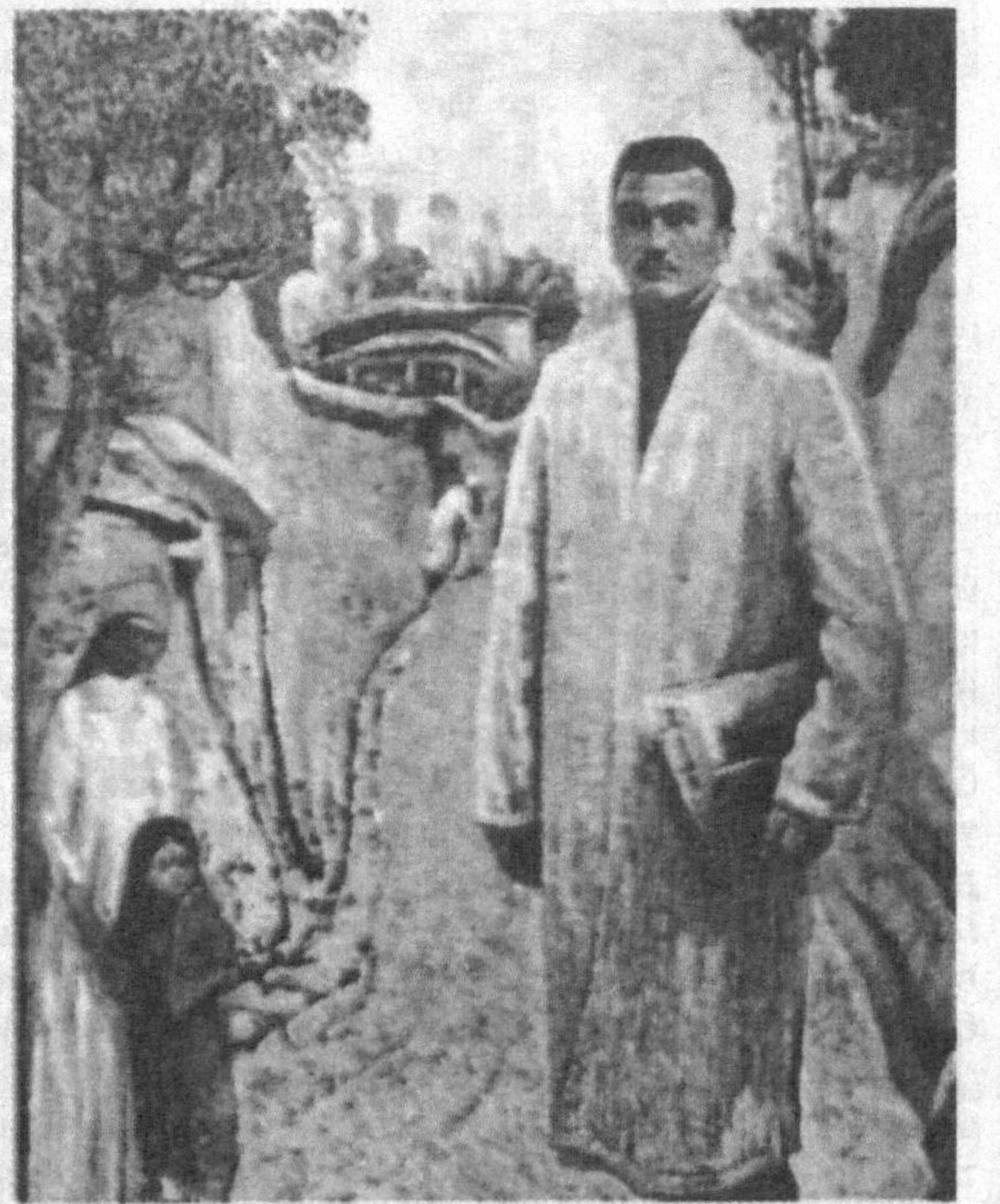
Нимасини ай- тасиз, чоғимда ул зот руҳан шунчалар ба- ланд маъвода турадиларки, сўзга ошфута инсонлар учун бу чўққининг бўй-баста бени- ҳоят юксак кўри- нади.

«Бунёдкор» метросидан чи- қаверишда учра- шадиган бўлдим. Иккаламиз адиб- нинг уйи шу ат- рофда эканини к и т о б л а р д а н ўқиган, устозлардан эшитга- нимиз боис, сўраб-сўраб манзилни топиб бордик.

Алқисса, эгри-бугри кўча- лардан ўтиб, бу табарук хо- надонга етиб келдик. Даст- лаб нигоҳларимиз бир за- монлар Қодир бобо кетмон чопиб, бола-бақрасини тўй- дирган, рўзгорини тебратган сўлим боғни қидирди.

— Мана бу Анаиса бувим- нинг уйлари, у киши ўтган йили қазо қилдилар. Буниси Назифа бувининг кизлари яшайдиган уй, ҳўв анови хо- надонда Хондамир амаким турдилар.

Бехзод ҚОБУЛОВ

Абдуқодир билан ҳўшла- шиби, адиб яшаган уй сари ошиқдик. Қодирийнинг личоғи, китоб- лари, уй жиҳозлари, баъзи кийимлари сақланиб қолган экан...

«Фермер» журнали жамоаси тахририят масъул котиби Дилфуза Қўзиевага падали бузарқувори УРОЛ отанинг вафоти муносабати билан таъзия изҳор этади.

Кўнгилик изҳори

Мен бугунга ҳавас қиламан!

Ҳеч эсимдан қикмайдими: Ёзининг жазирами кун- лари чекиниб, кузнинг фараҳбахш чоғлари бош- ланган, кўпчилик тенгқурлар қатори мен ҳам учинчи синфга борар пайтимда дадам туғил- ган кунимга «Ўзбек халқ мақоллари» китобини сөгга қилганди.

Мен рўйи замин сайқали — Самар- қандни, шариф шаҳар — Бухоро- ни билардим, ле- кин Ватан қаерда- лигини билмас эдим. Шу са- воллар билан андармон бўлиб юрган кунларим отам- дан Ватаннинг қаердалигини сўрадим.

жонажон қишлоғим, меҳрибон ота-онамни соғинганимда да- дам айтган Ватан тафтини ҳис этгандек бўлдим. Ўқиб давомида, ундан ол- дин ва кейин «Ватан» сўзи- дан ҳам кўпроқ ишлатилди- ган сўз бўлмаслигини ўқиган- ларимдан англаб етдим.

дас, саждагоҳдай пок ва улғу- дир.

Буюк маърифатпарвар олим Абдурауф Фитрат Ва- танга шундай таъриф берган: «Ватан менинг жону таним, саждагоҳимдур.

Хўш, Ватан тўғрисида шун- чалик кўп гапирилган, ёзил- ган экан, ушбу мавзуда яна нима дейиш мумкин? Гап шундаки, мен ўз соҳамдан ке- либ чиқиб, жорий йилнинг 16- 17 февраль кунлари Тошкент шаҳрида «Юксак билимли ва интеллектуал ривожланган авлодни тарбиялаш — мам- лакатни барқарор тараққий эттириш ва модернизация қилишнинг энг муҳим шарт» мавзусидаги халқаро конфе- ренцияда мухтарам Прези- дентимизнинг: «...бундан 15 йил олдин қабул қилинган, Кадрлар тайёрлаш миллий дастури деб ном олган Таъ- лим соҳасини ислоҳ қилиш дастури мамлакатимизда янги жамият қуришнинг босқичма- босқич ва тадрижий ривож- ланиш принципига асослан- ган иқтисодий ва сиёсий ис- лохотларнинг биз танлаган «Ўзбек модели» — ўз тарақ- қийт йўлимизнинг ажралмас

тарқибий қисмидир. Қабул қилинган дастурга мувофиқ, мамлакатимизда 9+3 схема- си бўйича 12 йиллик умумий мажбурий бепул таълим ти- зими жорий этилди.

Бир танишим касб тақозо- си билан тез-тез чет элга чи- қиб туради. Баъзан у сафар таассуротлари ҳақида гапи- риб беради. «Навбатдаги са- фардан қайтарканман, — дея гап бошлади у, — самолёт

Тошкентга кўна бошлагандан сўнг барча қарсақ чапиб ол- қишлаётган пайтда бир қариянинг йиғлай бошлага- ни эътиборимни тортди. Олпоқ соқоллари юзига зеб берган бу нуроний киши учокдан тушгунча йиғидан тинмади.

Бу — бир инсоннинг юрт соғинчи ва Ватанга муҳабба- ти. Менинг орузим — юрчи- да айтганимдек, қанийди, биз ҳам ёш бола бўлиб, дав- латимиз раҳбари ташаббуси билан бунёд этилган мухта- шам таълим масканларининг кенг ва нурафшон синфлари билан Ватанимиз сарҳадла- рини белгилаб, келажакка дадил қадам қўйсак!

Орифжон ТОШОНОВ, Хатирчи агросервис касб- хунар коллежи ўқитувчиси

СПОРТ

Эрматов «Олимпиада-2012»да ҳақамлик қилади

ФИФА рефериси, ҳамюртимиз Равшан Эрматов Лондонда ўткази- ладиган Олимпиада ўйинларининг футбол учрашуварларида ҳақамлик қилади.

Ҳабарда қайд этилишича, Ўзбе- кистон футбол федерациясига ФИФАдан расмий хат келган ва унда ушбу ташкилотнинг ҳақамлар

кўмитаси Олимпиада ўйинларида хизмат қиладиган ҳақамлар рўйха- тини тасдиқлаган, улар орасида Ра- вшан Эрматов ҳам бор.

Эслатиб ўтамиз, «Лондон-2012» учун ФИФА турли конфедерациялардан жами 16 нафар бош ҳақам ва 32 на- фар қанот ҳақамларини танлаб олган.

Ҳамюртимиз халқаро турнир савриндор

Маҳоратли спортчи Мурод Холмуродов вело- спорт бўйича Таиландда ўтказилган халқаро тур- нир савриндорига айланди.

Спортчимиз ўтган йили ўтказилган қитъа чемпио- натида иккинчи ўринни эгаллаб, ўзбекистонлик вело- спортчилар орасида биринчи бўлиб Лондонда ўтади- ган XXX ёзги Олимпиада ўйинлари йўлнамасини қўлга киритган эди.

Теннис бўйича миллий терма жа- моамиз Дэвис кубоғи мусобақасининг навбатдаги учрашувида муҳим гала- бага эришди.

Наманган шаҳридаги «Пахлавон» спорт мажмуасида мусобақанинг дастлабки яқ- калик баҳслари бўлиб ўтди.

Муҳим галаба

монлар вакили Санам Сингх устидан 6:3, 6:2, 6:4 ҳисобида зафар кучди.

Қондага биноан мусобақанинг иккин- чи кунда жуфтликлар баҳси ўтказилиб, унда Д.Истомин ва М.Иноятов дуэти Ле- андер Паес ва Рохан Бопана устидан галаба қозонди.